

N:o 42.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 6 Maj 1868.
 — — — — Andra Kammaren den 7 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående statsbidrag till vägars anläggning, bro- och hamnbyggnader samt kanaler äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag m. fl. dylika föremål.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 48 och Memorial N:o 77.)

S. A. K.

Riksdagen, som till behandling förehaft de genom dels Eders Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, dels enskilda motioner väckta frågor om statsbidrags beviljande för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, kanal- anläggningar samt sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag, får härmed i underdånighet anmäla följande i anledning deraf fattade beslut:

A) Väganläggningar och vägförbättringar:

I:o. För *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* har Eders Kongl. Maj:ts uti Sin nådiga Proposition, angående Statsverkets tillstånd och behof, föreslagit att Riksdagen måtte för år 1869 anvisa 150,000 R:dr, eller samma årliga belopp, som vid de sednare riksdagarne varit för enahanda ändamål beviljadt; och har Riksdagen, då anledning icke förefinnes att minska det för sådant ändamål sedan lång tid tillbaka anvisade årliga anslagsbeloppet, beslutat att för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar till Eders Kongl. Maj:ts disposition för år 1869 anvisa ett anslag af Etthundrafemtio tusen Riksdaler.

2:o. För *anläggning af väg från Öhrträsk till Fredrika kyrka och vidare till Åsele i Westerbottens län* beviljades vid 1862—1863 års riksdag ett anslag af 100,000 R:dr, deraf 50,000 R:dr anvisades att under åren 1864—1866 utgå, hvarefter i afräkning på återstående bidragsbeloppet vid påföljande två riksdagar anslogos 20,000 R:dr för hvartdera af åren 1867 och 1868. Af hela det för detta arbete, hvilket enligt antaget kontrakt skall fullbordas till den 1 Oktober 1869, beviljade anslagsbeloppet återstå alltså 10,000 R:dr; och har Eders Kongl. Maj:t, med tillkännagifvande, att den ändring i planen för arbetsföretaget blifvit i nåder medgifven, att vägen skall byggas icke från Öhrträsk öfver Lögdasund till Fredrika, utan från Bjurholm öfver Nyland till Lögdasund och derifrån efter äldre planen till Fredrika och Åsele, samt att af särskildt anvisade undsättningsmedel beviljats ett ytterligare anslag af 12,000 R:dr, på det arbetet må kunna utföras efter den sålunda förändrade planen, i nåder föreslagit, att Riksdagen nu måtte medgifva, att till arbetet redan anvisade, men ännu icke lyftade, medel må användas för den nya väganläggningen mellan Lögdasund och Bjurholm samt anvisa ofvanberörda återstod af det beviljade anslaget.

Då den af Eders Kongl. Maj:t sålunda beslutade förändring i den först uppgjorda arbetsplanen onekligen afser en förbättring, har Riksdagen medgifvit, att de för väganläggningen från Öhrträsk till Fredrika kyrka och vidare till Åsele inom Westerbottens län redan anvisade, men ännu icke lyftade medel må användas på väganläggningen mellan Lögdasund och Bjurholm, samt anvisat återstoden, Tio Tusen Riksdaler, af det för förstberörda väganläggning vid 1862—1863 års riksdag beviljade anslag å 100,000 R:dr, att under år 1869 från Riksgälds-kontoret utgå.

3:o. Till *väganläggning från Ramsle sockens gräns genom Fjellsjö till Bodums kyrka samt vidare derifrån till Täsjö kyrka i Westernorrlands län* beviljades vid 1865 och 1866 årens riksdag ett statsbidrag af 76,250 R:dr, hvaraf till utgående under år 1867 anvisades ett belopp af 25,000 R:dr, hvarefter vid sistförflutna riksdag i ytterligare afräkning derå anvisades 20,000 R:dr att lyftas under innevarande år. Af det återstående beloppet, 31,250 R:dr, har Eders Kongl. Maj:t nu äskat, att 20,000 R:dr måtte anvisas att utgå under år 1869; och har Riksdagen, med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, beslutat att i ytterligare afräkning å berörda anslag till utgående från Riksgälds-kontoret under år 1869 anvisa ett belopp af Tjugu tusen Riksdaler.

4:o. Vid 1865 och 1866 årens riksdag beviljade Rikets Ständer till *väganläggning mellan Åsele och Wilhelmina kyrkoby i Westerbottens län* ett anslag af 50,000 R:dr, deraf anvisats att utgå 10,000 R:dr under år 1867 och 15,000 R:dr år 1868; och har Eders Kongl. Maj:t nu äskat, att för år 1869 måtte i ytterligare afräkning derå anvisas 20,000 R:dr.

Enligt hvad det vid Eders Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, om Statsverkets tillstånd och behof, fogade Statsråds-protokoll öfver Civilärenden innehåller,

skall detta arbete, enligt kontrakt, fullbordas först den 1 Oktober 1872; men då, med anledning af den inom orten rådande nöd, länsstyrelsen anhållit, att medel till utförande af allmänna arbeten måtte i möjligaste måtto beredas, och således antagligt vore att dessa arbeten komme att fortskyndas vida mera, än som under andra förhållanden ifrågakommit, har för år 1869 beräknats af det ifrågavarande understödet böra utgå det af Eders Kongl. Maj:t nu äskade beloppet.

Vid sålunda upplysta förhållande har Riksdagen utaf ofvanberörda vid 1865—1866 års riksdag beviljade statsunderstöd, 50,000 R:dr, ytterligare anvisat Tjugutusen Riksdaler att från Riksgälds-kontoret utgå under år 1869.

5:o. Utaf det vid 1865—1866 års riksdag för *anläggning af väg från sjön Bolmen till Wieslanda jernvägsstation i Kronobergs län* beviljade statsbidrag af 150,000 R:dr anvisades till utgående under år 1867 ett belopp af 33,333 R:dr 33 öre. Som icke någon andel af detta statsunderstöd blifvit afsatt för år 1868, återstå af det beviljade beloppet 116,666 R:dr 67 öre. Enär företaget, enligt numera antaget kontrakt, bör fullbordas till 1870 års utgång, men detta svårligen skulle kunna ske, om icke någon del af det beviljade statsbidraget finge lyftas under år 1868, har Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader hemställt, huruvida icke Eders Kongl. Maj:t skulle finna skäligt föreslå, att Riksdagen i ytterligare afräkning derå måtte anvisa 75,000 R:dr, att utgå med hälften under år 1868 och hälften år 1869, hvarefter till sista arbetsåret skulle komma att återstå 41,666 R:dr 67 öre; och har Eders Kongl. Maj:t, som äskat att af ifrågavarande anslag nu må anvisas 75,000 R:dr, till Riksdagens bepröfvande öfverlemnad, huruvida, på sätt bemälda Styrelse ifrågasatt, halfva beloppet eller någon del deraf må för arbetets bedrivande få lyftas redan under innevarande år eller, såsom Direktionen för väganläggningen begärt, ett ännu högre belopp, eller 50,666 R:dr, må göras för arbetet disponibelt under samma år likasom under år 1869.

Då, enligt hvad Riksdagen inhemtad, anledningen hvarför icke framställning till sistförflutna Riksdag gjordes om anvisande för år 1868 af medel för ifrågavarande arbetsföretag låg deruti, att kontraktet om arbetets utförande icke före Riksdagens början hunnit afslutas, samt svårigheter af flerfaldig art onekligen skulle möta, om arbetet i följd deraf icke skulle kunna under innevarande år fortsättas, har Riksdagen på det sätt bifallit hvad i ofvanberörda hänseende blifvit föreslaget, att i ytterligare afräkning å det för nämnda väganläggning vid 1865—1866 års riksdag beviljade, mot två tredjedelar af den verkliga anläggningskostnaden svarande, anslag af högst 150,000 R:dr ett belopp af Sjuttiofem tusen Riksdaler må från Riksgälds-kontoret utgå med Trettiosju tusen Femhundra Riksdaler under år 1868 och ett lika belopp under år 1869, allt med iakttagande af de vilkor i öfrigt, som vid anslagets beviljande vid ofvanberörda riksdag blifvit af Rikets Ständer föreskrifna.

B) **Hamn- och Brobyggnader.**

6:o. För understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder har Eders Kongl. Maj:t uti Sin nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att för år 1869 måtte till Eders Kongl. Maj:ts disposition anvisas enahanda belopp som tillförene, eller 20,000 R:dr; och har Riksdagen, med afseende på angelägenheten deraf, att medel härtill må finnas att tillgå, till Eders Kongl. Maj:ts disposition för berörda ändamål på Riksgälds-kontoret för år 1869 anvisat ett anslag af Tjugu tusen Riksdaler.

7:o. Vid 1865—1866 års riksdag beviljade Rikets Ständer för utvidgande af hamnen vid Ystad ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 63,000 R:dr, deraf 25,000 R:dr anvisats att utgå under år 1867 och 25,000 R:dr under år 1868; och har Eders Kongl. Maj:t för detta arbetsföretag, hvilket bör fullbordas till den 1 Oktober 1869, begärt att återstoden af det beviljade anslaget måtte anvisas att under sistnämnda år utgå med 13,000 R:dr.

Med bifall härtill har Riksdagen beslutat, att återstoden af det för berörda arbetsföretag utan återbetalningsskyldighet beviljade anslag af 63,000 R:dr må från Riksgälds-kontoret under år 1869 utgå med Tretton tusen Riksdaler.

8:o. Till utvidgande och fördjupande af hamnen vid Uddevalla blef vid 1865—1866 års riksdag beviljat ett statsunderstöd af 79,000 R:dr. Häraf hafva 25,000 R:dr fått lyftas under år 1867, och till utbekommande under år 1868 äro anvisade 30,000 R:dr. Enär arbetet skall fullbordas till den 1 Oktober 1869, har Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t i nåder behagat föreslå, anvisat återstoden af berörda anslag att under år 1869 från Riksgälds-kontoret utgå med Tjugufyra tusen Riksdaler.

9:o. I anledning af den skada, sistlidna års utomordentligt täta och starka, ofta orkanlika stormar förorsakat å vågbrytaren vid Wisby, har inom Riksdagen motion blifvit väckt derom, att Riksdagen måtte, i enlighet med ett af cheferne för södra och östra väg- och vattenbyggnadsdistrikten afgifvet betänkande samt den förstnämndes arbetsplan och kostnadsberäkning, anslå till vågbrytarens vid Wisby förstärkning och sammanbindning med land en summa af 156,500 R:dr att utgå antingen på en gång eller på två år, med hälften hvardera året; varande af nämnda summa tillsammans 9,000 R:dr beräknade till oundgängliga reparationer å nuvarande vågbrytaren och återstöden, eller 147,500 R:dr, till densammas medelbara förstärkning genom sammanbindningsarmens utläggande.

Riksdagen, som vid det förhållande att åberopade betänkande jemte arbetsplan och kostnadsberäkningar icke, såvidt af handlingarne kunnat inhemtas, ännu blifvit af Eders Kongl. Maj:t pröfvade, icke ansett sig böra anvisa det för vågbrytarens förstärkning och sammanbindning med land erforderliga betydliga belopp, har beslutat att till Eders Kongl. Maj:ts disposition ställa ett extra anslag af Nio

tusen Riksdaler för att, i händelse Eders Kongl. Maj:t pröfvar reparationer å vågbrytaren utanför Wisby hamn redan innevarande år vara oundgängligen behöfliga, kunna för ändamålet användas.

C) Kanaler och andra vattenkommunikationer.

10:o Säsom bidrag för åstadkommande medelst *kanal och slussar* af en förening mellan *sjöarne Östra och Westra Silen* på Dalsland beviljades vid 1865—1866 års riksdag ett statsbidrag af 63,950 R:dr, deraf 12,750 R:dr såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 51,200 R:dr såsom lån. Af dessa belopp äro anvisade att utgå år 1867 af anslaget 7,000 R:dr och af lånet 28,000 R:dr samt år 1868 af anslaget 3,000 R:dr och af lånet 15,000 R:dr, så att derefter återstå af anslaget 2,750 R:dr och af lånet 8,200 R:dr; och har, i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning, berörda återstod, tillsammans utgörande Tio tusen Niohundra femtio Riksdaler blifvit anvisad att under år 1869 från Riksgälds-kontoret utbetalas med 2,750 R:dr såsom anslag och 8,200 R:dr såsom lån, under iakttagande af de vilkor, som i afseende på detta statsbidrags åtnjutande blifvit vid riksdagarne åren 1866 och 1867 meddelade.

11:o För anläggning af *Kinda kanal* eller utsträckning af *Kinda bätled* från sjön *Rengen* till *Linköpings hamn*, beviljades vid 1862—1863 års riksdag ett statsbidrag af 875,000 R:dr, deraf 437,500 R:dr såsom anslag och 437,500 R:dr såsom lån, hvaraf för tiden till 1866 års slut finge lyftas 235,000 R:dr af anslaget och 235,000 R:dr af lånesumman. Sedermera äro anvisade för år 1867 af anslaget 60,000 R:dr och af lånet likaledes 60,000 R:dr samt för år 1868 af anslaget 60,000 R:dr och af lånet 60,000 R:dr. Af det beviljade bidraget äro således ännu oanvisade 82,500 R:dr anslag och 82,500 R:dr lån. Enär företaget, enligt antaget kontrakt, bör fullbordas till 1870 års slut, har Riksdagen, i enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:t i nåder behagat föreslå, beslutat att, i ytterligare afräkning å ifrågavarande redan beviljade statsbidrag, till utgående från Riksgälds-kontoret under år 1869 anvisa af anslaget Femtio tusen Riksdaler och af lånet likaledes Femtio tusen Riksdaler, eller tillhopa Etthundra tusen Riksdaler, att af vederbörande bolag lyftas, under de vilkor, som i afseende på detta statsbidrags åtnjutande blifvit af Rikets Ständer meddelade.

D) Sjösjänkingar och andra vattenaftappningsföretag.

12:o Till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition hafva under de tre sedanast förflutna riksdagarne blifvit anvisade särskilda medel att såsom anslag utan återbetalningsskyldighet utgå till understöd för sådana *myrutedikningar och vattenaftappningar inom Norrbottens, Westerbottens, Westernorrlands, Jemtlands, Gefleborgs och Stora Kopparbergs län samt Elfdals, Fryksdals, Jösse och Nordmarks härader i Werm-lands*

lands län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*. De för detta ändamål anvisade medel hafva utgjort för hvarterdera året 1867 och 1868 Etthundratjugu tusen Riksdaler; och har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att fortfarande till Eders Kongl. Maj:ts disposition härtill för nästkommande år anvisa enahanda belopp.

I anledning häraf har Riksdagen för ofvanberörda ändamål till Eders Kongl. Maj:ts disposition för år 1869 anvisat ett belopp af Etthundratjugu tusen Riksdaler att såsom anslag utan återbetalningsskyldighet från Riksgälds-kontoret utgå, dock under vilkor att sådant understöd icke i något fall får öfverstiga en tredjedel af den för arbetets utförande enligt fastställd plan beräknade kostnad samt att vederbörande kommuner, föreningar eller enskilde alltid skola hafva förbindelse att icke allenast tillskjuta hvad derutöfver för arbetets fullbordande erfordras, utan ock att för all framtid behörigen underhålla de afloppsgrafvar och andra för ändamålet vinnande utförda arbeten, som med statsbidrag blifvit understödda; egande Eders Kongl. Maj:t att i de fall, der sådant anses vara af behovet påkalladt, i nåder medgifva, att någon del af anslaget må förskottsvis till vederbörande utbetalas; hvarjemte Riksdagen föreskrifvit att för tillgodonjutande af oftaberörda understöd i öfrigt skola lända till efter rättelse de för statsbidrags erhållande till allmänna arbeten fastställda vilkor och bestämmelser, som innefattas i Riksdagens derom aflättna underdåniga skrifvelse.

13:o. Vid sednaste riksdag anvisades till Eders Kongl. Maj:ts disposition för år 1868 en summa af 50,000 R:dr, eller samma årliga belopp, som sedan längre tid tillbaka varit beviljadt, att utgå såsom lån för befrämjande af *utdikningar och aftappningar af sankar trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag inom rikets öfriga delar*; och har Eders Kongl. Maj:t för samma ändamål äskat, att för år 1869 måtte anvisas enahanda belopp, eller Femtio tusen Riksdaler.

Då skäl synes vara för handen att fortfarande bevilja medel härtill, har Riksdagen till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition för år 1869 på Riksgälds-kontoret för ifrågavarande ändamål anvisat en summa af Femtio tusen Riksdaler att utgå såsom lån; hvarjemte Riksdagen beslutat att för erhållande af lån utaf ifrågavarande medel skola lända till efter rättelse de vilkor och bestämmelser, hvilka innefattas i Riksdagens ofvanberörda underdåniga skrifvelse.

14:o. Vid 1862—1863 års riksdag beviljades till rensningar för *sänkning af Lida-åns vattenyta* ett låneunderstöd af 126,000 R:dr att utgå med 46,000 R:dr under näst derpå följande statsregleringsperiod, hvarefter vid riksdagarne åren 1866 och 1867 anvisades 30,000 R:dr för hvarterdera af åren 1867 och 1868. Enligt antaget kontrakt bör denna aftappning vara fullbordad inom den 1 Oktober 1870; och har Riksdagen, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning, i ytterligare afräkning å det till berörda arbetsföretag beviljade låneunder-

stöd till utgående från Riksgälds-kontoret år 1869 anvisat Tio tusen Riksdaler på de vilkor som för detta lån redan blifvit bestämda.

15:o. Till *Bergforsens rensning i Ume elf* för att freda derofvanför belägna lågländta egor beviljade Rikets Ständer vid 1865—1866 års riksdag ett anslag af 11,000 R:dr, hvaraf blifvit anvisade 5,000 R:dr att utgå under år 1867 och 2,000 R:dr under år 1868. För detta arbete, som skall fullbordas till den 10 Oktober 1870, har Eders Kongl. Maj:t begärt, att af återstående anslagsbeloppet, 4,000 R:dr, under år 1869 må utgå 2,000 R:dr; och har Riksdagen, med bifall till denna nådiga framställning, för år 1869 till ifrågavarande rensningsarbete anvisat Två tusen Riksdaler att under stadgade vilkor från Riksgälds-kontoret utbetalas.

Till upplysning om sammanlagda beloppet af de, enligt denna underdåniga skrifvelse, beviljade anslags- och lånesummor bifogas härjemte ett deröfver uppgjordt sammandrag.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 4 Maj 1868.

Sammandrag af de utaf Riksdagen beviljade statsbidrag för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, kanaler och andra vattenkommunikationer samt vattenaftappningsföretag.

	Anslag.		Lån.		Summa.		Summa anslag.		Summa lån.		Summa anslag och lån.	
A) Väganläggningar och vägförbättringar.												
Till fond för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	150,000	—	—	—	150,000	—						
För väganläggning från Öhrträsk till Fredrika kyrka och vidare till Asele inom Westerbottens län	10,000	—	—	—	10,000	—						
» väganläggning från Ramsäle sockens gräns till Täsjö kyrka inom Westernorrlands län	20,000	—	—	—	20,000	—						
» väganläggning mellan Asele och Wilhelmina kyrkor i Westerbottens län	20,000	—	—	—	20,000	—						
» väganläggning från sjön Bolmen till Wieslanda jernvägsstation i Kronobergs län (att utgå under 1868 med 37,500 R:dr och under 1869 med 37,500 R:dr)	75,000	—	—	—	75,000	—	275,000	—	—	—	275,000	—
B) Hamn- och brobyggnader.												
Till fond för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder	20,000	—	—	—	20,000	—						
» utvidgande af hamnen vid Ystad	13,000	—	—	—	13,000	—						
» utvidgande och fördjupning af hamnen vid Uddevalla	24,000	—	—	—	24,000	—						
» reparation å vågbrytaren vid Wisby hamn	9,000	—	—	—	9,000	—	66,000	—	—	—	66,000	—
C) Kanaler och andra vattenkommunikationer.												
För kanal- och slussanläggning mellan sjöarne Östra och Westra Silen på Dalsland	2,750	—	8,200	—	10,950	—						
» utsträckning af Kinda bålet	50,000	—	50,000	—	100,000	—	52,750	—	58,200	—	110,950	—
D) Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.												
Till fond för myrtdikningar och vattenaftappningar inom de sex nordligaste länen jemte fyra härader af Wermlands län	120,000	—	—	—	120,000	—						
» fond för understödjande af utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar i öfriga delar af riket	—	—	50,000	—	50,000	—						
» sänkning af Lida-ån	—	—	10,000	—	10,000	—						
» rensningar i Ume-elf	2,000	—	—	—	2,000	—	122,000	—	60,000	—	182,000	—
	Summa R:mt						515,750	—	118,200	—	633,950	—

Hör till Riksd. und. Skrifvelse, 1868, N:o 42.